

RPL.410.19/2022.2

Warszawa, dnia 23 czerwca 2022 r.

Szanowany Pan

Jakub Bydłoń

Ministerstwo Zdrowia

Departament Dialogu Społecznego

ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa

Adres poczty elektronicznej: dep-ds@mz.gov.pl

Rzecznik Praw Lekarza Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie im. prof. Jana Nielubowicza, działając w imieniu Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie, reprezentując interesy osób wykonujących zawód lekarza i lekarza dentystry, na podstawie uchwały nr 10/R-IX/22 z dnia 22 kwietnia 2022 r., art. 2 ust. 2 oraz art. 5 pkt 14 ustawy o izbach lekarskich (Dz.U.2021.1342), w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U.2022.583), a także koniecznością przedstawienia przez Ministerstwo Zdrowia jasnego stanowiska dotyczącego kwestii procedury wystawiania recept refundowanych obywatelom Ukrainy, jak również mając na uwadze uniknięcie w przyszłości nakładania kar umownych przez Narodowy Fundusz Zdrowia na lekarzy, którzy w trakcie procesu leczniczego wystawili przedmiotowe recepty, wnosi o ustosunkowania się do kwestii przedstawionych poniżej.

Przywołana na wstępie niniejszego pisma ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w treści przepisu art. 37 ust. 1 wskazuje, że obywatel Ukrainy, który przebywa legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uprawniony do opieki medycznej udzielanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obejmującej świadczenia opieki zdrowotnej na zasadach i w zakresie, w jakim osobom objętym obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym przysługuje prawo do świadczeń na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r.

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, z późn. zm.). Powyższe statuuje, że obywatel Ukrainy tak jak obywatel Polski jest uprawniony do refundacji leków, przy czym muszą być spełnione określone przesłanki przewidziane przez prawo.

Oczywistym jest, iż każdorazowo wypisanie recepty musi być uzasadnione względami medycznymi. Zgodnie z art. 42 ust. 1 z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 2021 r., poz. 790 t.j.) lekarz orzeka o stanie zdrowia określonej osoby po uprzednim jej zbadaniu, a także po analizie dostępnej dokumentacji medycznej pacjenta. Natomiast ust. 2 przywołanego przepisu statuuje, że lekarz posiada prawo wypisania recepty pacjentowi, bez uprzedniego jego zbadania, jako kontynuacje leczenia, przy czym w takim przypadku musi istnieć uzasadnienie wynikające ze stanu zdrowia jak i z dokumentacji medycznej.

Na gruncie poruszanego problemu odnoszącego się do obywateli Ukrainy, którzy wymagają stałego przyjmowania leków, przepisanych jeszcze przez lekarzy udzielających świadczeń zdrowotnych na terytorium Ukrainy, uwidacznia się kwestia związana z częstym brakiem posiadania dokumentacji medycznej przez wyżej wskazaną grupę osób. Powoduje to pewne zagrożenie dla lekarzy udzielających świadczeń zdrowotnych na terytorium Polski, polegające na tym, iż przyjmując na wizytę obywateli Ukrainy, którzy oświadczają, że przyjmują na stałe określone leki, lekarz bez dokumentacji medycznej oraz przeprowadzenia określonych badań, nie jest często w stanie stwierdzić czy taki lek faktycznie powinien być zaordynowany pacjentowi. W konsekwencji, w przypadku kontroli NFZ, to lekarz będzie zobowiązany zwrócić równowartość nienależnych refundacji cen leków dokonanych na podstawie recept wraz z odsetkami ustawowymi od dnia dokonania refundacji tytułem kary umownej. Brak jasnych wytycznych, wskazujących jak w takiej sytuacji lekarz ma postąpić, zmierza do przerzucenia całej odpowiedzialności na lekarza. W takim przypadku lekarz staje przed trudnym wyborem – musząc zdecydować czy przepisać pacjentowi lek z pełną odpłatnością czy też z refundacją, pomimo że pacjent oświadcza, iż jest przewlekle chory i przyjmuje określony lek na stałe, a także że leki te są mu niezbędne do kontynuowania leczenia. Remedium na powyższą sytuację mogłoby być wypisywanie recept przez lekarzy z pełną odpłatnością, przy czym nie można nie dostrzec, że w wielu przypadkach obywatele ukraińscy uciekający przed wojną nie posiadają dostatecznych środków finansowych, aby wykupić leki bez refundacji. Nadto wyraźnego podkreślenia wymaga, że jeżeli ustawodawca zdecydował się przyznać tej grupie osób przebywających na terenie Polski prawo do

korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, to w takiej sytuacji pacjenci ci niewątpliwie pozostawaliby w gorszej sytuacji prawnej niż przewiduje to ustawa.

W takim stanie rzeczy dochodzi do niedopuszczalnej sytuacji, w której brak jednoznacznego stanowiska ze strony organów administracji publicznej właściwych w sprawie realizacji przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2021 r., poz. 1285 t.j.) powoduje działanie na szkodę pacjenta, a także godzi w podstawowe zasady etyczne wykonywania zawodu lekarza.

Konstatując powyższe, Rzecznik wnosi o zajęcie stanowiska w poruszanej materii, w szczególności przedstawienie czy w opisanych przykładach, lekarz będzie ponosił odpowiedzialność kontraktową za wypisanie recept z refundacją czy też nie.

W celu usprawnienia wymiany pism, proszę o kierowanie dalszej korespondencji również na adres mailowy Rzecznika Praw Lekarza: rzecznikprawlekarza@oilwaw.org.pl

Łączę wyrazy szacunku,

Monika Potocka

Rzecznik Praw Lekarza

Załącznik:

- uchwała upoważniająca.

Rzecznik Praw Lekarza
Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie

lek. dent. Monika Potocka